

Rapport 5971

UITERWEG 311 EN 311-ZMHS, AALSMEER

R.M. van der Zee

Uiterweg 311 en 311-zmhs, Aalsmeer (gemeente Aalsmeer)

Een bureauonderzoek

R.M. van der Zee

Rapport in afwachting van beoordeling door de bevoegde overheid

Colofon

ADC Rapport 5971

Uiterweg 311 en 311-zmhs, Aalsmeer (gemeente Aalsmeer)
Een bureauonderzoek

Auteur: R.M. van der Zee

In opdracht van: mevrouw I. Blauwhoff

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, 5 december 2022

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Status onderzoek: in afwachting van beoordeling door de bevoegde overheid

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:

M. Hanemaaijer

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten

Postbus 1513

3800 BM Amersfoort

Tel. 033-299 81 81

E-mail info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding en administratieve gegevens	7
2 Bureauonderzoek	9
2.1 Doelstelling en vraagstelling	9
2.2 Methodiek	9
2.3 Resultaten	9
2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie	17
3 Aanbeveling	19
Literatuur	20
Geraadpleegde websites	21
Lijst van afbeeldingen en tabellen	22

Samenvatting

In opdracht van mevrouw I. Blauwhoff heeft ADC ArcheoProjecten in november en december 2022 een bureauonderzoek uitgevoerd naar de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden op de locatie Uiterweg 311 en 311-zmhs in Aalsmeer, gemeente Aalsmeer. De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen sloop van de bestaande bebouwing gevolgd door de nieuwbouw van een woonhuis en een recreatiewoning. Hiervoor is een omgevingsvergunning nodig.

Op basis van het bureauonderzoek is een gespecificeerde verwachting opgesteld. Hieruit volgt dat de diepere ondergrond uit wad- en kwelderafzettingen (Laagpakket van Wormer van de Formatie van Naaldwijk) bestaat. Indien sprake is van getij-inversieruggen dient rekening te worden gehouden met archeologische sporen en vondsten uit het Neolithicum. Omdat tot op heden in het onderzoeksgebied geen vondsten en/of sporen uit deze periode bekend zijn, is het de vraag in hoeverre het toenmalige getijdenlandschap geschikt was voor bewoning. Mogelijk werd het gebied alleen gebruikt voor de jacht en de visserij.

In de periode Bronstijd tot en met de Vroege Middeleeuwen bevond zich ter plaatse van het onderzoeksgebied een uitgestrekt veenmoeras. Op grond van de natte omstandigheden en afwezigheid van grote rivieren die toegang zouden kunnen verschaffen tot het gebied wordt de kans op de aanwezigheid van archeologische sporen in het veen (Hollandveen Laagpakket van de Formatie van Nieuwkoop) gering geacht.

Vanaf de Late Middeleeuwen werd het gebied op grote schaal ontgonnen en in gebruik genomen voor de landbouw. De intensieve ontginningen leidden tot oxidatie en inklinking van het veen, waardoor het gebied steeds lager kwam te liggen. Vanwege wateroverlast die daardoor ontstond schoof de bewoning gefaseerd naar het noordwesten. Hierbij ontstond de huidige nederzetting Aalsmeer en het bebouwingslint langs de Uiterweg.

Op basis van bekende historische gegevens moet ter plaatse van de landstrook langs de Uiterweg, waarvan ook het plangebied deel uitmaakt, rekening worden gehouden met resten uit de Nieuwe tijd (vanaf de 16^e eeuw). Eventueel kunnen ook laatmiddeleeuwse resten worden aangetroffen. De resten, waaronder resten van funderingen, muurwerk, vloerniveaus en andere aan bewoning gerelateerde sporen zoals afvalkuilen, zullen zich in de top van het veen en/of een eventueel bovenliggend ophogingspakket bevinden.

Het geraadpleegde kaartmateriaal geven geen aanknopingspunten voor de aanwezigheid van historische bebouwing. In het begin van de 19^e eeuw bestond het deels uit rietland en deels uit water, later werd het als tuinbouwgrond gebruikt. Pas op een kaart van 1905 verschijnt in het plangebied, nabij de Uiterweg, voor het eerst bebouwing.

Door bouw- en sloopactiviteiten zal de bodemopbouw in het noordwestelijk deel van het plangebied zijn verstoord. De aanwezigheid van baksteen en metselwerkgranulaat in milieukundige boorprofielen zijn als een mogelijke aanwijzing hiervoor te beschouwen. Eventuele in het noordwestelijk deel van het plangebied aanwezige archeologische resten zullen vermoedelijk niet meer intact of hooguit fragmentarisch aanwezig zijn. In het overige deel van het plangebied wordt vanwege iets de grotere afstand tot de Uiterweg waarlangs van oudsher de bebouwing geconcentreerd was en de aanwezigheid van water tot in de jaren vijftig van de vorige eeuw als laag ingeschat.

ADC ArcheoProjecten adviseert om het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is altijd mogelijk dat tijdens grondwerkzaamheden onverwacht archeologische vondsten aan het licht komen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van de grondwerkzaamheden te wijzen op de plicht deze zogenoemde toevalsvondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet. De melding dient behalve bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) tevens plaats te vinden bij de gemeente Aalsmeer.

Wij wijzen erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Afkorting	Tijd in jaren
Nieuwe tijd:	NT	1500 - heden
Middeleeuwen:	XME	450 – 1500 na Chr.
Late Middeleeuwen	LME	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	VME	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd:	ROM	12 voor Chr. – 450 na Chr.
Laat-Romeinse tijd	ROML	270 - 450 na Chr.
Midden-Romeinse tijd	ROMM	70 - 270 na Chr.
Vroeg-Romeinse tijd	ROMV	12 voor Chr. - 70 na Chr.
IJzertijd:	IJZ	800 – 12 voor Chr.
Late IJzertijd	IJZL	250 - 12 voor Chr.
Midden-IJzertijd	IJZM	500 - 250 voor Chr.
Vroege IJzertijd	IJZV	800 - 500 voor Chr.
Bronstijd:	BRONS	2000 - 800 voor Chr.
Late Bronstijd	BRONSL	1100 - 800 voor Chr.
Midden-Bronstijd	BRONSM	1800 - 1100 voor Chr.
Vroege Bronstijd	BRONSV	2000 - 1800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):	NEO	5300 – 2000 voor Chr.
Laat-Neolithicum	NEOL	2850 - 2000 voor Chr.
Midden-Neolithicum	NEOM	4200 - 2850 voor Chr.
Vroeg-Neolithicum	NEOV	5300 - 4200 voor Chr.
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	MESO	8800 – 4900 voor Chr.
Laat-Mesolithicum	MESOL	6450 - 4900 voor Chr.
Midden-Mesolithicum	MESOM	7100 - 6450 voor Chr.
Vroeg-Mesolithicum	MESOV	8800 - 7100 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):	PALEO	tot 8800 voor Chr.
Laat-Paleolithicum	PALEOL	35.000 - 8800 voor Chr.
Midden-Paleolithicum	PALEOM	300.000 – 35.000 voor Chr.
Vroeg-Paleolithicum	PALEOV	tot 300.000 voor Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

1 Inleiding en administratieve gegevens

In opdracht van mevrouw I. Blauwhoff heeft ADC ArcheoProjecten in november en december 2022 een bureauonderzoek uitgevoerd naar de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden op de locatie Uiterweg 311 en 311-zmhs in Aalsmeer, gemeente Aalsmeer (afb. 1 en 2). De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen sloop van de bestaande bebouwing gevolgd door de nieuwbouw van een woonhuis en een recreatiewoning. Hiervoor is een omgevingsvergunning nodig.

Per 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden en is de Monumentenwet 1988 komen te vervallen. De bepalingen van een deel van de Monumentenwet zijn opgenomen in de Erfgoedwet. Het deel dat betrekking heeft op de besluitvorming in de fysieke leefomgeving gaat over naar de toekomstige Omgevingswet. Vooruitlopend op de datum van ingang van de Omgevingswet zijn deze artikelen te vinden in het Overgangsrecht in de Erfgoedwet, waar ze ongewijzigd van toepassing blijven zolang de Omgevingswet nog niet van kracht is. Op grond van de Erfgoedwet moeten archeologische (verwachtings)waarden gewaarborgd zijn in het bestemmingsplan. In het vigerende bestemmingsplan 'Uiterweg Plasoevers 2021', dat op 2 december 2021 door de gemeente Aalsmeer onherroepelijk is vastgesteld, rust op de gronden van het plangebied de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 2.¹ Volgens de hieraan gekoppelde bestemmingsregels geldt een vrijstelling indien bodemgrepen tot een maximale diepte van 0,40 m reiken én het bouwwerk een oppervlakte van maximaal 50 m² bedraagt.

Omdat de archeologische vrijstellingsgrenzen worden overschreden, dient de initiatiefnemer in het kader van de omgevingsvergunning een rapport te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld. In het kader van dit proces heeft het in dit rapport beschreven onderzoek plaatsgevonden.

In Nederland dient het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied te gebeuren conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.1).² Gemeenten kunnen hierop aanvullende uitvoeringskaders vaststellen. De gemeente Aalsmeer heeft voor zover bekend geen aanvullende uitvoeringskaders vastgesteld voor het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek, noch zijn deze voor dit project afzonderlijk opgesteld. Voor dit onderzoek zijn daarom de protocollen van de vigerende KNA gevolgd.

¹ <https://www.ruimtelijkeplannen.nl>, identificatie: NL.IMRO.0358.19-VG01.

² SIKB 2018.

De volgende administratieve gegevens zijn van toepassing:

opdrachtgever:	Mevrouw I. Blauwhoff Uiterweg 311 1431 AJ Aalsmeer
fase AMZ-cyclus:	bureauonderzoek
aanleiding:	omgevingsvergunning t.b.v. bouw woonhuis en recreatiewoning
locatie:	Uiterweg 311 en 311-zmhs
plaats:	Aalsmeer
gemeente:	Aalsmeer
provincie:	Noord-Holland
kadastrale gegevens:	gemeente Aalsmeer sectie H nummer 1223
kaartblad:	31A (1:25.000)
oppervlakte plangebied:	2.410 m ²
coördinaten:	NW: 109.679 / 474.754 ZO: 109.748 / 474.681 NO: 109.698 / 474.765 ZW: 109.724 / 474.670
bevoegde overheid met contactgegevens:	gemeente Aalsmeer postbus 253 1430 AG Aalsmeer tel.: 14 0297 e-mail: info@aalsmeer.nl
deskundige namens de bevoegde overheid met contactgegevens:	mevrouw E. van Rooijen NMF Erfgoedadvies Westerplein 4a 1901 NA Castricum tel.: 06 - 21310961 e-mail: e.vanrooijen@nmferfgoedadvies.nl
goedkeuring rapport door bevoegde overheid:	n.n.b.
Archis-zaaknummer:	nog aan te vragen
ADC-projectcode:	000736
auteur:	R.M. van der Zee
projectmedewerker(s):	n.v.t.
autorisatie:	M. Hanemaaijer
periode van uitvoering:	november en december 2022
beheer en plaats documentatie:	ADC ArcheoProjecten bv, Amersfoort

2 Bureauonderzoek

2.1 Doelstelling en vraagstelling

Het bureauonderzoek vormt de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van bureauonderzoek is het aan de hand van bestaande bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde, archeologische verwachting.

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- *Zijn in het plangebied archeologische waarden aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?*
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

2.2 Methodiek

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.1 Landbodems, protocol 4002 Bureauonderzoek.

Tijdens het bureauonderzoek worden diverse bronnen geraadpleegd, wat leidt tot het opstellen van een gespecificeerde verwachting. De gespecificeerde verwachting kan worden beschouwd als de conclusie van het bureauonderzoek, omdat hierin wordt aangegeven of archeologische waarden in het plangebied worden verwacht. Als dit het geval is, zal zo mogelijk de aard, de omvang, de diepteligging en de datering van deze waarden worden beschreven. Indien mogelijk zal de omvang worden weergegeven op een kaart.

2.3 Resultaten

2.3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied, beschrijving huidig gebruik en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik

Het plangebied bevindt zich in de bebouwde kom van Aalsmeer, op circa 2 km ten zuidwesten van de dorpskern, en maakt deel uit van het bebouwingslint langs de zuidoostzijde van de Uiterweg (afb. 1 en 2). Het betreft het perceel dat kadastraal bekend is als gemeente Aalsmeer sectie H nummer 1223. Het wordt aan de noordwest- en zuidwestzijde begrensd door oppervlaktewater, aan de noordoostzijde door een oprit en aan de zuidoostzijde door een bijgebouw. De totale omvang bedraagt 2.410 m².

Het plangebied is gedeeltelijk bebouwd (afb. 3). De bebouwing bestaat uit een recreatiewoning in het zuiden (Uiterweg 311-zmhs) en een garage in het zuidoosten (Uiterweg 311). Beide dateren volgens de Basisadministratie Adressen en Gebouwen (BAG)³ uit 1956 en hebben een omvang van respectievelijk 34 en 125 m². Er zijn geen funderingstekeningen beschikbaar.⁴

De bebouwing wordt ontsloten door een met puin verharde oprit die via een brug in het noordwesten uitkomt op de openbare weg (Uiterweg). Het onbebouwde deel van het plangebied bestaat uit bosschages en tuin. Een gedeelte rondom de bebouwing is bestraat met tegels. Verder bestaat een gedeelte uit oppervlaktewater.

In het plangebied is in 2021 een milieuhygiënisch verkennend bodemonderzoek uitgevoerd.⁵ Op basis van de resultaten werd geconcludeerd dat op onderhavige locatie sprake is van verontreinigingen met barium, koper, lood en zink in de bodem. In het grondwater zijn ten hoogste lichte verontreinigingen aangetoond. In het aanwezige puin is een zeer geringe hoeveelheid asbest aangetoond.

³ <https://bagviewer.kadaster.nl/>

⁴ e-mail de heer J. Ezink (NOW.A Design Studio) d.d. 2 december 2022.

⁵ Terrascan T.21.11468 / VO 'Uiterweg 311' te Aalsmeer 13 augustus 2021.

In verband met het toekomstige gebruik dient het voorterrein in het kader van de voorgenomen nieuwbouw te worden gesaneerd. Geadviseerd werd deze sanering uit te breiden naar het achterterrein, zodat hier ook de risico's ten aanzien van lood worden weggenomen.

In het kader van het onderzoek zijn gegevens met betrekking tot de aanwezigheid van ondergrondse kabels en leidingen opgevraagd bij het KLIC.⁶ Uit de ontvangen gegevens blijkt dat deze aanwezig zijn. Het gaat daarbij om aansluitingen van nutsvoorzieningen die van de openbare weg naar de aanwezige bebouwing lopen.

Van het plangebied zelf zijn onvoldoende archeologische en aardkundige gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de archeologische verwachting. Daarom zijn tevens gegevens betrokken uit de directe omgeving, waarmee het onderzoeksgebied kan worden gedefinieerd als het gebied binnen een straal van circa 500 m rondom het plangebied. De begrenzing van deze zone is gebaseerd op het gegeven dat hierbinnen sprake is van voldoende informatie om een uitspraak te doen over de archeologische verwachting die representatief is voor het plangebied.

De voorgenomen ontwikkeling in het plangebied bestaat uit de sloop van de bestaande bebouwing gevolgd door herbouw van zowel de recreatiewoning als de garage (afb. 4). De locatie van de nieuwe recreatiewoning bevindt zich enkele meters noordwestelijker dan de bestaande recreatiewoning. De locatie van de nieuwe garage zal deels samenvallen met de bestaande garage. Aan de zuidoostzijde van de nieuwe garage is een botenhuis voorzien. Bij het botenhuis zal een deel van het plangebied met een omvang van 115 m² worden ontgraven ten behoeve van de uitbreiding van het oppervlaktewater (Kleine Poel). In het noordelijk deel van het plangebied zal een nieuwe woning worden gebouwd. De nieuwbouw is nog in de ontwerpfase, constructieve aspecten zijn nog bekend.⁷ Uit het in 2021 uitgevoerde milieukundig verkennend bodemonderzoek blijkt dat voorafgaand aan de bouw de bodem gesaneerd dient te worden. Een saneringsplan is nog niet opgesteld.

De consequentie van de voorgenomen ontwikkeling kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

⁶ Oriëntatiemelding 22O158517./

⁷ e-mail de heer J. Ezink (NOW.A Design Studio) d.d. 2 december 2022.

2.3.2 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

De volgende aardwetenschappelijke informatie is bekend van het plangebied:

Bron	Informatie
Geologische kaart 2021 ⁸	Hollandveen Laagpakket op Laagpakket van Wormer-o, kustveen op oudere getijdenafzettingen (kaartcode: vo*)
Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000 (landsdekkende, digitale versie; afb. 5) ⁹	ontgonnen veenvlakte met petgaten (kaartcode: 2M82)
Bodemkaart van Nederland 1:50.000 (landsdekkende, digitale versie; afb. 6) ¹⁰	Aarveengronden (bodemcode: hEV)
Bodemkaart van Nederland 1:50.000 (oudere uitgave) ¹¹	Aarveengronden (bodemcode: hEV); veen, al dan niet op klei of op zand ondieper dan 120 cm, grondwatertrap II
Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4; afb. 7) ¹²	circa 0,25 tot 0,40 m -NAP

Geologie en geomorfologie

Ongeveer 11.700 jaar geleden ging de laatste ijstijd, het Weichselien, over in de relatief warme periode waarin we ons nu bevinden, het Holoceen.¹³ De temperatuurstijging had tot gevolg dat ijskappen begonnen af te smelten en de zeespiegel begon te stijgen. Aan het begin van het Holoceen was er sprake van een relatief snelle zeespiegelstijging. Door de slechte ontwatering van het kustgebied steeg eveneens de grondwaterspiegel en ontstonden achter de kustbarrière grote moerassen en zoetwatermeren. In dit milieu trad op grote schaal veenvorming op. Dit veen wordt gerekend tot de Basisveen Laag (Formatie van Nieuwkoop).

In de loop van het Holoceen nam de snelheid van de zeespiegelstijging af. Hierdoor begon de huidige kustlijn gestalte te krijgen onder invloed van golfwerking en zeestromingen (zie voor een visualisatie van de paleogeografische ontwikkeling afb. 8). De grote moerassen en zoetwatermeren verplaatsten zich verder landinwaarts. Het onderzoeksgebied raakte via openingen in de kustbarrière die rond 6000 jaar geleden voldoende breed en diep waren geworden, overspoeld door de zee en veranderde in een wad- en kwelderlandschap. De in dit landschap gevormde afzettingen, die op basis van het ondergrondmodel GeoTOP v1.4.1¹⁴ op circa 4,00 m -mv (4,75 m - NAP) zijn aan te treffen, worden tot het Laagpakket van Wormer van Formatie van Naaldwijk gerekend. Ze bestaan uit zeer fijn tot matig fijn zand en klei. De zandige afzettingen zijn overwegend in getijdegeulen en -kreeken afgezet. De afzettingen worden naarmate ze verder van de geulen en kreeken af liggen, steeds kleiiger.

Door het dichtslibben van de openingen in de kustbarrière kon zich een betrekkelijk rustig milieu vormen.¹⁵ De beschermende werking van de strandwallen zorgde ervoor dat de grondwaterspiegel steeg, de lagunes konden verzoeten en opnieuw veenvorming kon optreden. Het veen, waarvan in het onderzoeksgebied de vorming circa 4000 jaar geleden aanving, wordt gerekend tot het Hollandveen Laagpakket (Formatie van Nieuwkoop). Dit veen bestaat uit verschillende soorten, zoals broek-, riet, zegge- en veenmosveen.

Vanaf de 11^e eeuw na Chr. begon de mens steeds meer invloed uit te oefenen op het landschap. Dit gebeurde door de veengebieden te ontwateren en in cultuur te brengen (zie verder § 2.3.4. 'bewoningsgeschiedenis'). Later vond op grote schaal turfwinning plaats. Het veen ter plaatse van de bebouwingslinten en dorpskernen bleef hierbij gedeeltelijk gespaard.

⁸ <https://www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen>

⁹ Alterra 2008.

¹⁰ Alterra 2014.

¹¹ Stichting voor Bodemkartering 1969a.

¹² <https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer>

¹³ Stouthamer *et al.* 2015.

¹⁴ <https://www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen>

¹⁵ Stouthamer *et al.* 2015.

Bodemkunde

Op de Bodemkaart van Nederland 1:50.000 (landsdekkende, digitale versie)¹⁶ ligt het plangebied in een zone die gekarteerd is als aarveengronden (afb. 6). Dit zijn veengronden met een meer dan 50 cm dikke, goed veraarde bovengrond van opgebaggerd materiaal.¹⁷ Het opgebrachte dek bestaat uit kleiig veen tot venige klei en is meestal wat zandig. De gronden komen wijdverbreid voor in de tuinbouwgebieden rondom Aalsmeer. In hoeverre de gronden ter plaatse van het plangebied zijn opgebaggerd, kan uit het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4; afb. 7) niet worden afgeleid. De maaiveldhoogte is vergelijkbaar met aangrenzende percelen.

Op een oudere uitgave van de Bodemkaart van Nederland 1:50.000¹⁸ zijn behalve bodemkundige eenheden ook grondwatertrappen aangegeven. De in het onderzoeksgebied gekarteerde Aarveengronden hebben grondwatertrap II. Dit betekent dat de Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG) aan het maaiveld ligt en de Gemiddeld Laagste Grondwaterstand (GLG) tussen 50 en 80 cm –mv.

2.3.3 Beschrijving van bekende archeologische waarden

Waarden- en verwachtingskaarten

In 2010 is voor het grondgebied van de gemeente Aalsmeer een archeologische verwachtingskaart¹⁹ vervaardigd (afb. 9). Hierop ligt het plangebied in een zone die is aangeduid als 'Archeologisch waardevol gebied van de tweede categorie'. Deze omvat behalve de historische dorpskernen (van onder meer Aalsmeer) tevens de bewoningslinten, waaronder het bewoningslint van de Uiterweg.

Op de Archeologische Monumenten Kaart (AMK, 2014²⁰) maakt het plangebied geen deel uit van een archeologisch monument (afb. 10). Ook maakt het geen deel uit van een archeologisch rijksmonument. In het onderzoeksgebied zijn evenmin archeologische monumenten of rijksmonumenten aanwezig.

Op de Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME versie 1.2) zijn in het onderzoeksgebied geen resten van ondergronds en bovengronds militair erfgoed aangegeven.²¹

Vondst- en onderzoeksmeldingen

Ten behoeve van archeologische informatie over het plan- en onderzoeksgebied is het Archeologisch informatiesysteem (Archis3) geraadpleegd. Hieruit blijkt dat in het onderzoeksgebied geen vondstmeldingen zijn gedaan. Wel zijn verschillende onderzoeksmeldingen gedaan rond het plangebied (zie voor de ligging van de meldingsgebieden afb. 10). Het gaat daarbij in alle gevallen om een bureauonderzoek al dan niet in combinatie met een inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek. De resultaten van de onderzoeken worden in onderstaande alinea's besproken. Tot dus ver zijn geen meldingen gedaan voor gravend onderzoek.

Voor de locatie Uiterweg 376 en 380, op circa 100 m ten westen van het plangebied, is een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek uitgevoerd²². Daarbij werd vastgesteld dat de natuurlijke ondergrond van de locatie uit riet-zeggeveen (Hollandveen Laagpakket van de Formatie van Nieuwkoop) bestaat. De bovenkant van dit pakket werd op 250 tot 320 cm –mv (circa 2,70 tot 3,00 m -NAP) vastgesteld. Het onverstoorde veen werd afgedekt door een 100 tot 140 cm dik pakket bewerkt en mogelijk deels opgebracht veen, dat op zijn beurt werd afgedekt door een 120 tot 160 cm dik toemaakdek. Het bovenste deel van het veen

¹⁶ Alterra 2014.

¹⁷ De Bakker 1966.

¹⁸ Stichting voor Bodemkartering 1969a.

¹⁹ Beleidsnota Archeologie kaart gemeente Aalsmeer 24 juni 2010.

²⁰ Sinds 2014 wordt de AMK niet meer bijgehouden door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en moet deze derhalve als een statische kaart worden beschouwd.

²¹ <http://www.ikme.nl>

²² zaakidentificatie 4002066100, Van der Zee 2016.

werd vanwege de mogelijk aanwezigheid van aan het bebouwingslint van de Uiterweg gerelateerde bewoningssporen als archeologisch relevant beschouwd. Indien aanwezig werden deze in het zuidelijk deel van de locatie, nabij de Uiterweg, verwacht en vermoedelijk niet ouder zijn dan 16^e eeuws. Omdat bij de uitvoering van de bouwplannen het potentieel archeologisch niveau beperkt zou worden aangesneden, werden geen aanbevelingen gedaan voor archeologisch vervolgonderzoek. Dit advies is echter niet overgenomen door de Cultuurcompagnie Noord-Holland. Zij adviseerde de ondergrondse sloop van de bebouwing van de Uiterweg 376 en de graafwerkzaamheden ten behoeve van de aanleg van de bouwkuip archeologisch te begeleiden. Het is niet bekend of deze begeleiding reeds is uitgevoerd.

De locatie Uiterweg 377, 379 en 383, op circa 340 m ten zuidwesten van het plangebied is onderzocht middels een archeologisch bureauonderzoek.²³ De rapportage is in Archis3 noch in DANS Data Station Archaeology gedeponeerd, waardoor de resultaten niet geraadpleegd kunnen worden. Voor een aangrenzende locatie, Uiterweg 395, is een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek uitgevoerd.²⁴ De onderzoeksresultaten hiervan zijn nog niet beschikbaar.

Voor de locatie Uiterweg 401, 403 en 403a, op circa 470 m ten zuidoosten van het plangebied, is een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek uitgevoerd.²⁵ Vanwege het ontbreken van archeologisch relevante lagen en omdat de bodemingrepen ter plaatse van de reeds verstoorde delen zijn voorzien, werd geen aanvullend archeologisch onderzoek noodzakelijk geacht.

Voor de locatie Uiterweg 318, op circa 70 m ten noordoosten van het plangebied, is een bureauonderzoek uitgevoerd naar de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden.²⁶ Omdat het grondplan van de bestaande bebouwing vrijwel geheel overeenkomt met van de nieuwbouw werd aangenomen dat de graafwerkzaamheden zich vrijwel volledig beperken tot het reeds verstoorde deel van de bodem. Daarom werd geadviseerd geen vervolgonderzoek uit te laten voeren.

Voor de locatie Uiterweg 255-ws1, op circa 270 m ten noordoosten van het plangebied, is een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek uitgevoerd.²⁷ Daarbij bleek de natuurlijke ondergrond van de locatie niet uit veen, maar uit 350 à 370 cm dik pakket organisch sediment (meermolm) te bestaan. Hierop lag een 90 tot 180 cm dik pakket zwak zandig veen of sterk zandige klei, dat is opgebracht ten behoeve van het gebruik van de locatie voor de tuinbouw en glastuinbouw vanaf de tweede helft van de 19e eeuw. Vanwege het ontbreken van een potentieel archeologisch niveau werd de hoge verwachting voor resten uit de periode Late Middeleeuwen tot en met Nieuwe tijd naar een lage verwachting bijgesteld. Aanvullend archeologisch onderzoek werd niet noodzakelijk geacht.

Voor de locatie 223-225, op circa 450 m ten noordoosten van het plangebied, is eveneens een bureauonderzoek uitgevoerd naar de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden.²⁸ Hieruit kwam naar voren dat op de locatie van de nieuwbouw vanaf 1880 verschillende bouw- en sloopactiviteiten hebben plaatsgevonden. Op grond hiervan werd aangenomen dat de aan de nieuwbouw gerelateerde bodemingrepen niet zouden leiden tot een verdere versterking van de bodem. Een uitzondering vormde de kelder van de nieuwbouw, maar dit betrof een relatief geringe ingreep. Daarom werden geen aanbevelingen gedaan voor archeologisch vervolgonderzoek.

Voor de Haarlemmerringvaart, op circa 150 m ten noordwesten van het plangebied, is een bureauonderzoek uitgevoerd naar de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden.²⁹ De

²³ zaakidentificatie 2178514100 (Archis2 onderzoeksmeldingsnummer 25794).

²⁴ zaakidentificatie 5119998100.

²⁵ zaakidentificatie 4041749100, Beckers 2017.

²⁶ zaakidentificatie 4027233100, Moerman 2016.

²⁷ zaakidentificatie 5302165100, Van der Zee 2022.

²⁸ zaakidentificatie 4871027100, Assië & Van der Kuijl 2020.

²⁹ zaakidentificatie 2298273100 (Archis2 onderzoeksmeldingsnummer 42546).

aanleiding voor het onderzoek betrof de voorgenomen baggerwerkzaamheden en beperkte verdieping van de vaarweg. De rapportage is in Archis3 noch in DANS Data Station Archaeology gedeponeerd, waardoor de resultaten niet geraadpleegd kunnen worden.

2.3.4 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

Bewoningsgeschiedenis

Archeologische vondsten in vergelijkbare gebieden hebben aangetoond dat in het 8000 tot 4000 jaar geleden gevormde kwelderlandschap, waarvan de getij-inversieruggen in de droogmakerijen een overblijfsel zijn, plaatselijk en ten tijde van het (Laat-)Neolithicum mensen gewoond hebben. Op het grondgebied van de gemeente Aalsmeer zijn echter tot op heden geen sporen of vondsten aangetroffen die met zekerheid opgevat kunnen worden als een bewijs dat ook dit gebied door mensen bewoond werd. Mogelijk was het grondgebied vanwege het ontbreken van hoge en droge delen niet geschikt voor bewoning.³⁰

Rond 4000 voor Chr. verslechterden vermoedelijk de omstandigheden voor bewoning. Als gevolg van vernatting van het gebied trad op grote schaal veengroei op. Menselijke bewoning in het veengebied lijkt onmogelijk. Alleen op de oeverwallen van veenrivieren die het gebied doorsneden zou mogelijk sprake geweest kunnen zijn van bewoning. Concrete aanwijzingen voor de aanwezigheid van dergelijke afzettingen in of nabij het plangebied ontbreken vooralsnog.

In de Vroege Middeleeuwen werd het veengebied, waarbinnen later de gemeente Aalsmeer is ontstaan, niet of nauwelijks door mensen bewoond. De bodem was hier te drassig voor intensieve landbouw en nederzettingen met akkers waren geconcentreerd op de hogere en drogere geest- en zandgronden van Kennemerland en Utrecht. Het veengebied zal hoogstens in gebruik zijn geweest voor extensief landgebruik, zoals jacht, visserij en het verzamelen van hout en riet. In de 11^e eeuw kwam verandering in deze situatie. Bevolkingsgroei en de daarmee samenhangende behoefte aan meer landbouwareaal, luidde de grootschalige ontginning van de Hollandse en Utrechtse veengebieden in. Aangenomen wordt dat vanuit de 'overbevolkte' geest- en zandgronden van Kennemerland en Utrecht kolonisten de veengebieden zijn binnengekomen.

Om de veengronden agrarisch bruikbaar te maken moesten ze eerst worden ontwaterd. Daartoe werden vanaf natuurlijke of vooraf gegraven waterlopen haaks op de helling van de veenkussens parallel aan elkaar gelegen, afwateringssloten gegraven, in de richting van de waterscheiding. Hierdoor ontstonden op de afwateringsrichting georiënteerde strokenverkavelingen. Rondom de ontginningen werden voor-, zij- en achterkades opgeworpen. Zo werden zij beschermd tegen overstromingen vanuit de veenrivieren en wateroverlast vanuit het nog niet ontgonnen veen. De bewoning werd gesitueerd in naast elkaar gelegen boerderijen op de afzonderlijke percelen. Hierdoor ontstonden lineaire nederzettingen die haaks op de verkavelingsrichting waren georiënteerd.

Aalsmeer ontstond vermoedelijk omstreeks 1000 na Chr. Pas in 1133 duikt de naam 'Alsmar' voor het eerst op in een actie waarin is vastgelegd dat Aalsmeer in bezit komt van de Abdij van Rijsburg.³¹ De nederzetting bevond zich in die tijd evenwel ter plaatse van de huidige Haarlemmermeer.³² De verplaatsing naar de huidige locatie voltrok zich in twee of drie fasen, waarbij steeds een nieuwe nederzetting werd gebouwd. Of de oudste nederzetting een lineaire structuur had of bestond uit verspreide erven is vanwege het ontbreken van betrouwbaar kaartmateriaal uit die periode niet bekend. De huidige Uiterweg, waarlangs de huidige kern zich bevindt, kan worden beschouwd als een tertiaire ontginningsas. Omdat er pas vanaf 1544 betrouwbaar kaartmateriaal voorhanden is, is het onduidelijk wanneer de huidige kern is gesticht. Het staat echter vast dat de kerk er in ieder geval in 1549 stond.

³⁰ Cultureel Erfgoed Noord-Holland 2010.

³¹ Visser 2011.

³² Cultureel Erfgoed Noord-Holland 2010.

De verplaatsingen waren noodzakelijk door toenemende wateroverlast.³³ Dit had soms natuurlijke oorzaken, zoals inbraken van de zee en het ontstaan van meren, maar vaak ook menselijke oorzaken. De intensieve ontginningen leidden tot oxidatie en inklinking van het veen, waardoor het gebied steeds lager kwam te liggen. Hierdoor ontstonden grote meren. De eerste meren ontstonden op de laagste plaatsen waar oude veenrivieren liepen. Door oevererosie namen de meren sterk in omvang toe en groeiden aaneen tot grote plassen. Dit proces werd versterkt door natte verveningen. Tot circa 1525 stopte men met de turfwinning als het grondwater was bereikt. Met de introductie van de baggerbeugel kon men slagturven, waarbij het veen tot 3 à 4 m onder het grondwaterniveau werd gewonnen. Op deze wijze ontstonden onder meer de Westeinderplassen waarvan het oppervlakte rondom het plangebied deel van uitmaakt.

Rond 1800 was de vervening grotendeels afgelopen. Door landverlies waren tussen de meren uiteindelijk slechts smalle landstroken over gebleven, waarop bewoning mogelijk was. Omdat de meren een bedreiging vormden voor bewoners werden vanaf de 17^e eeuw de door veenwinning ontstane plassen drooggemaakt, aanvankelijk met behulp van windmolens, later met stoomgemalen. Voor de droogmaking van de Westeinderplassen bestonden al in de 17^e eeuw plannen, maar deze zijn nooit ten uitvoer gebracht. Met de aanleg van de Stelling van Amsterdam vanaf 1874 kreeg het water van de Westeinderplassen een strategische rol toebedeeld en werd het onderdeel van de beschermingslinie rond de hoofdstad.

³³ *ibid.*

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

Bron	Jaartal	Historische situatie
Rhinolandiae, Amstelandiae, et circumiacent. aliquot territorioru accurata defc, Berckenrode, Wit, Frederick de	1661	voorloper Uiterweg (Uyter Dyck) weergegeven als doorgaande weg met tweezijdig bebouwing lint
Kaart van de gevaarlijken toestand der doorgespoelde Meeroever en weegen, int westeinde van Aelsmeer, met de daar op afgeteekende concept projecte, tot aanheeling en toedijking van dezelve; zijnde de oever van 1745 volgens meeting van M. Bolstra, en 1764 door Klaas Vis, landmeeters van Rhijnland ende verdere erven en akkers binnen de Uitterweg en Westenderdijk volgens opneeming van Bolstra 1740	1765	voorloper Uiterweg (den Uitter Wegh) weergegeven als doorgaande weg met spaarzaam bebouwing
Kadastrale minuut ³⁴	1811-1832	perceel 717: rietland perceel 719 (gedeeltelijk): polderwater
Topografisch Militaire Kaart (TMK) ³⁵	1839-1859	tuinbouw, water
Bonnekaart ³⁶	1876	idem
Bonnekaart	1891	idem
Bonnekaart	1899	idem
Bonnekaart	1902	idem
Bonnekaart	1905	één gebouw (woonhuis?) in noordwestelijk deel, tuinbouw, water
Bonnekaart	1913	idem
Bonnekaart	1926	idem
Topografische kaart ³⁷	1950	twee gebouwen (woonhuis en schuur?) in noordwestelijk deel, tuinbouw, brug
Topografische kaart	1959	idem
Topografische kaart	1969	twee gebouwen (woonhuis en schuur) in zuidoostelijk deel, tuinbouw
Topografische kaart	1981	idem
Topografische kaart	1988	idem
Topografische kaart	1993	idem
Topografische kaart	1999-2010	twee gebouwen (woonhuis en schuur) in zuidoostelijk deel, bosschages
Topografische kaart	2011-2021	idem

Op de oudst geraadpleegde kaarten, een door Balthasar Floriszoon van Berkenrode en Frederick de Wit vervaardigde kaart uit 1661 is reeds de voorloper van de huidige Uiterweg ('Uyter Dyck') weergegeven (afb. 11). Aan weerszijden van deze weg is een bebouwingslint aangegeven. Of ook ter plaatse van het plangebied bebouwing aanwezig is, kan uit genoemde kaart niet worden afgeleid. Op de kaart van Klaas Vis uit 1765, is daarentegen nagenoeg geen bebouwing langs de Uiterweg aangegeven (afb. 12).

Op de oudste kadasterkaart, het minuutplan van de gemeente Aalsmeer (1811-1832)³⁸, bestaat het plangebied uit een perceel dat aan alle zijden door water is omgeven (afb. 13). Het zuidoostelijk deel van dit perceel (717) is smaller dan het huidige kadastrale perceel. In de bij het minuutplan behorende Oorspronkelijk Aanwijzende Tafel (OAT) is het soort der eigendommen geregistreerd als 'rietland'. Bebouwing is niet aanwezig.

³⁴ Kadaster 1811-1832.

³⁵ Wolters-Noordhoff Atlasproducties 1992.

³⁶ Bureau Militaire Verkenningen 1876, 1891, 1899, 1902, 1905, 1913 & 1926.

³⁷ <https://www.topotijdreis.nl>

³⁸ Kadaster 1811-1832.

Op de Topografisch Militaire Kaart (TMK) uit de periode 1839-1859³⁹ en de Bonnekaarten uit 1876, 1891, 1899 en 1902⁴⁰ is het plangebied in gebruik als tuinbouwgrond (afb. 14). Op de Bonnekaart van 1905⁴¹ verschijnt in het noordwestelijk deel, aan de zijde van de Uiterweg, een klein vierkant gebouw. Uit een foto uit 1930 blijkt dat het gaat om een woning (van D. Spaargaren die hier een kwekerij had; afb. 15). Op de Bonnekaarten uit 1913 en 1926⁴² blijft deze situatie ongewijzigd.

Op de topografische kaart van 1950⁴³ heeft het perceel zijn huidige, rechthoekige vorm. Hieruit kan worden afgeleid dat het noordoostelijk deel is aangeplempt. In het noordwestelijk deel is een tweede gebouw verschenen. Waarschijnlijk gaat het om de bij de woning behorende schuren. Dit is opmerkelijk aangezien uit historische informatie bekend is dat vlak voor de Tweede Wereldoorlog de bebouwing is gesloopt. In het westelijk deel is een brug aanwezig, waarmee het perceel met een aangrenzend perceel is verbonden.

Op de topografische kaart van 1969 wordt de bebouwing in het noordwestelijk deel van het plangebied niet meer weergegeven en verschijnen in het zuidoostelijk deel twee gebouwen. Dit betreft de bestaande recreatiewoning en de schuur, die beide in 1959 zijn gebouwd. Verder valt op dat de aan de westzijde gelegen brug niet meer wordt weergegeven. Op de topografische kaart van 1999 en latere kaarten bestaat het onbebouwde deel uit tuin en bosschages, hetgeen met de huidige situatie overeenkomt (afb. 16).

2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie

De eerste, voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag *“Zijn in het plangebied archeologische waarden aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?”* kan als volgt worden beantwoord:

De diepere ondergrond bestaat uit wad- en kwelderafzettingen (Laagpakket van Wormer van de Formatie van Naaldwijk). Indien sprake is van getij-inversieruggen dient rekening te worden gehouden met archeologische sporen en vondsten uit het Neolithicum. Omdat tot op heden in het onderzoeksgebied geen vondsten en/of sporen uit deze periode bekend zijn, is het de vraag in hoeverre het toenmalige getijdenlandschap geschikt was voor bewoning. Mogelijk werd het gebied alleen gebruikt voor de jacht en de visserij.

In de periode Bronstijd tot en met de Vroege Middeleeuwen bevond zich ter plaatse van het onderzoeksgebied een uitgestrekt veenmoeras. Op grond van de natte omstandigheden en afwezigheid van grote rivieren die toegang zouden kunnen verschaffen tot het gebied wordt de kans op de aanwezigheid van archeologische sporen in het veen (Hollandveen Laagpakket van de Formatie van Nieuwkoop) gering geacht.

Vanaf de Late Middeleeuwen werd het gebied op grote schaal ontgonnen en in gebruik genomen voor de landbouw. De intensieve ontginningen leidden tot oxidatie en inklinking van het veen, waardoor het gebied steeds lager kwam te liggen. Vanwege wateroverlast die daardoor ontstond schoof de bewoning gefaseerd naar het noordwesten. Hierbij ontstond de huidige nederzetting Aalsmeer en het bebouwingslint langs de Uiterweg. Dit lint kan worden beschouwd als een tertiaire ontginningsas en is het resultaat van het tweemaal verplaatsen van de ontginningsbasis.

Op basis van bekende historische gegevens moet ter plaatse van de landstrook langs de Uiterweg, waarvan ook het plangebied deel uitmaakt, rekening worden gehouden met resten uit de Nieuwe tijd (vanaf de 16^e eeuw). Eventueel kunnen ook laatmiddeleeuwse resten worden aangetroffen. De resten, waaronder resten van funderingen, muurwerk, vloerniveaus en andere aan bewoning gerelateerde sporen zoals afvalkuilen, zullen zich in de top van het veen en/of een eventueel bovenliggend ophogingspakket bevinden. De mate waarin organisch vondstmateriaal geconserveerd zal zijn is afhankelijk van de ligging ten opzichte van de grondwaterspiegel.

³⁹ Wolters-Noordhoff Atlasproducties 1990.

⁴⁰ Bureau Militaire Verkenningen 1876, 1891, 1899 en 1902.

⁴¹ Bureau Militaire Verkenningen 1905.

⁴² Bureau Militaire Verkenningen 1913 & 1926.

⁴³ <https://www.topotijdreis.nl>

Anorganisch vondstmateriaal zoals aardewerk en bouwmaterialen zullen naar verwachting goed bewaard zijn gebleven.

Het geraadpleegde kaartmateriaal geeft geen aanknopingspunten voor de aanwezigheid van historische bebouwing. In het begin van de 19^e eeuw bestond het deels uit rietland en deels uit water, later werd het als tuinbouwgrond gebruikt. Pas op een kaart van 1905 verschijnt in het plangebied, nabij de Uiterweg, voor het eerst bebouwing. Uit een oude foto blijkt dat het gaat om een woonhuis en twee schuren. Vlak voor de Tweede Wereldoorlog werd de bebouwing gesloopt.

Door bouw- en sloopactiviteiten zal de bodemopbouw in het noordwestelijk deel van het plangebied zijn verstoord. De aanwezigheid van baksteen en metselwerkgranulaat in milieukundige boorprofielen zijn als een mogelijke aanwijzing hiervoor te beschouwen. Eventuele in het noordwestelijk deel van het plangebied aanwezige archeologische resten zullen vermoedelijk niet meer intact of hooguit fragmentarisch aanwezig zijn. In het overige deel van het plangebied wordt vanwege iets de grotere afstand tot de Uiterweg waarlangs van oudsher de bebouwing geconcentreerd was en de aanwezigheid van water tot in de jaren vijftig van de vorige eeuw als laag ingeschat.

De beantwoording van de tweede onderzoeksvraag *“Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?”* is als volgt:

Vanwege de geringe archeologische potentie wordt het plangebied als voldoende onderzocht beschouwd (zie hoofdstuk 3).

3 Aanbeveling

ADC ArcheoProjecten adviseert om het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is altijd mogelijk dat tijdens grondwerkzaamheden onverwacht archeologische vondsten aan het licht komen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van de grondwerkzaamheden te wijzen op de plicht deze zogenoemde toevalsvondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet. De melding dient behalve bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) tevens plaats te vinden bij de gemeente Aalsmeer.

Wij wijzen erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Literatuur

- Alterra**, 2008: *Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000; Landsdekkend digitaal bestand*.
- Alterra**, 2014: *Bodemkaart van Nederland 1:50.000; Landsdekkend digitaal bestand*.
- Assië, C., & E.E.A. van der Kuijl**, 2020: *Bureauonderzoek Archeologie Plangebied Uiterweg 223-225 te Aalsmeer, gemeente Aalsmeer*. Hamaland rapport 20202832. Zelhem.
- Bakker, H. de**, 1966: *De subgroepen van het systeem van bodemclassificatie voor Nederland*. In: Boor en Spade XV p. 25-41. Wageningen.
- Beckers, I.S.J.**, 2017: *Uiterweg 401, 403 en 403a te Aalsmeer. Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek*. ADC Rapport 4328. Amersfoort.
- Bureau Militaire Verkenningen**, 1876, 1891, 1899, 1902, 1905, 1913 & 1926: *Venneperdorp, blad 384, 1:25.000*.
- Cultureel Erfgoed Noord-Holland**, 2011: *Beleidsnota Archeologie gemeente Aalsmeer*. Haarlem.
- Kadaster**, 1832: *Kadastrale kaart 1811-1832: minuutplan Aalsmeer, Noord Holland, sectie F, blad 01 genaamd Uiterweg (MIN07001F01)*.
- Moerman, S.**, 2016: *Archeologisch bureauonderzoek Uiterweg 318, Aalsmeer Gemeente Aalsmeer*. IDDS Archeologie rapport 1943. Noordwijk.
- SIKB**, 2018: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA)*. Gouda.
- Stichting voor Bodemkartering**, 1969a: *Bodemkaart van Nederland 1:50.000 Blad 31 West Utrecht*. Wageningen.
- Stichting voor Bodemkartering**, 1969b: *Bodemkaart van Nederland schaal 1:50.000 Toelichting bij kaartblad 31 West Utrecht*. Wageningen.
- Stouthamer, E., K.M. Cohen & W.Z. Hoek**, 2015: *De vorming van het land. Geologie en geomorfologie*. Utrecht.
- TNO**, 2013: *Lithostratigrafische Nomenclator van de Ondiepe Ondergrond, versie 2013*.
- Visser, J.S.**, 2011: *Gebroken land, geheelde gronden. Globale Cultuurhistorische analyse (CHA) Gemeente Aalsmeer. Landschapsgeschiedenis en aanzet voor deelgebieden en beschermde dorpsgezichten*. Rapport Bureau LandZij. Leiden.
- Vos, P., J. Bazelmans, H. Weerts & .M. van der Meulen**, 2018: *Atlas van Nederland in het Holoceen. Landschap en bewoning vanaf de laatste ijstijd tot nu*. Amsterdam.
- Wolters-Noordhoff Atlasproducties**, 1992: *Grote Historische Provincie Atlas 1:25.000 Noord-Holland 1849-1958*. Groningen.
- Zee, R.M. van der**, 2016: *Uiterweg 376 en 380, Aalsmeer (gemeente Aalsmeer). Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek*. ADC Rapport 4050. Amersfoort.
- Zee, R.M. van der**, 2022: *Uiterweg 255-ws1, Aalsmeer (gemeente Aalsmeer). Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek*. ADC Rapport 5799. Amersfoort.

Geraadpleegde websites

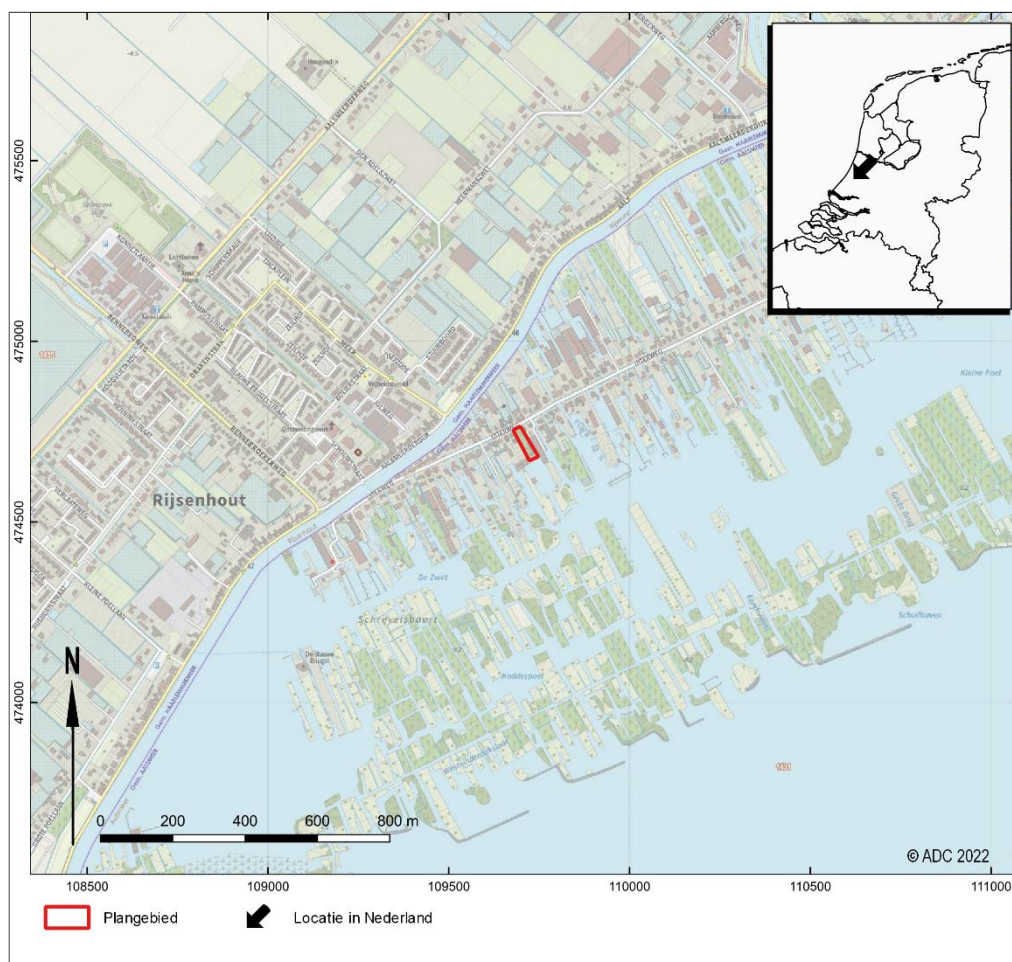
<https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/>
<https://archaeology.datastations.nl/>
<https://archis.cultureelerfgoed.nl/>
<https://bagviewer.kadaster.nl>
<https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl>
<https://easy.dans.knaw.nl>
<https://maps.bodemdata.nl>
<https://noord-hollandsarchief.nl/beelden/beeldbank>
<https://www.bodemloket.nl>
<https://www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen>
<https://www.ikme.nl>
<https://www.kadaster.nl/>
<https://www.ruimtelijkeplannen.nl>
<https://www.topotijdreis.nl>
<https://zoeken.cultureelerfgoed.nl/>

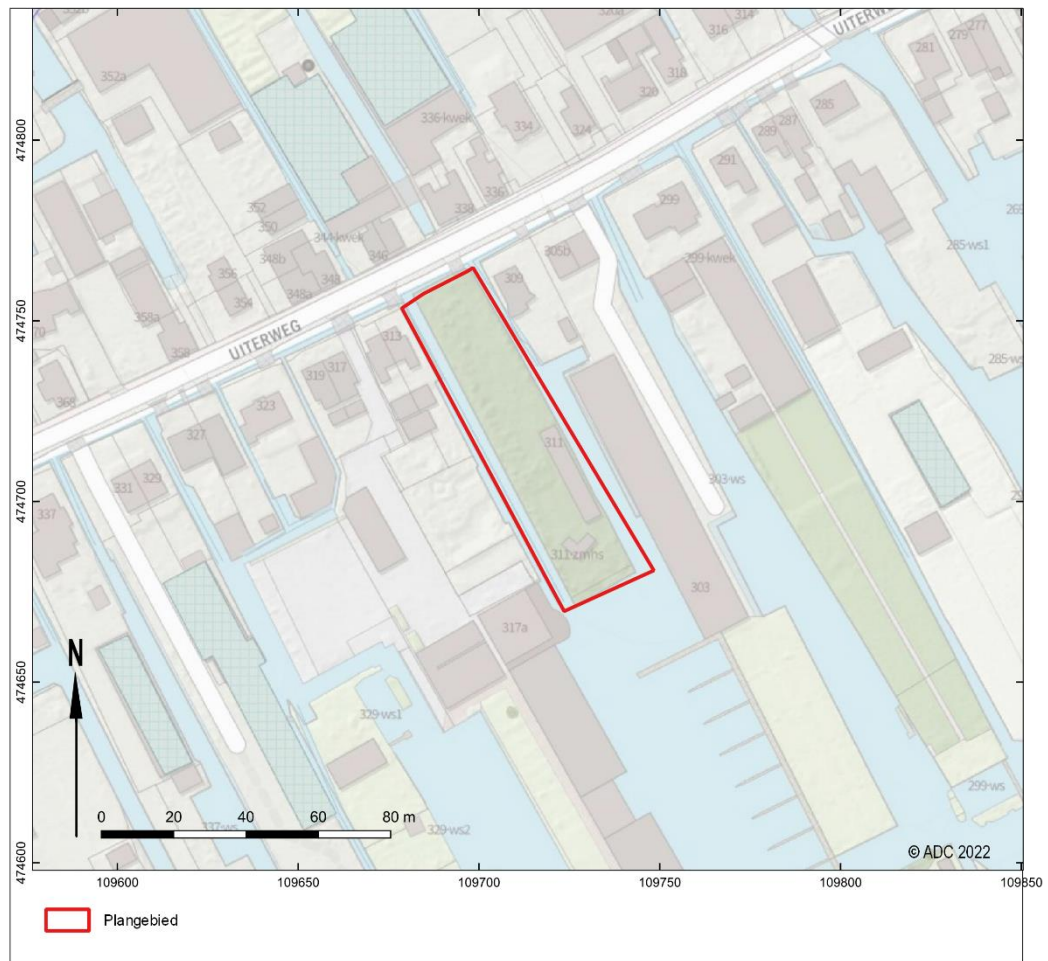
Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1 Locatie van het plangebied
- Afb. 2 Detailkaart van het plangebied
- Afb. 3 Begrenzing van het plangebied geprojecteerd op een recente luchtfoto
- Afb. 4 Toekomstige situatie van het plangebied
- Afb. 5 Plangebied op een uitsnede van de Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50.000 (naar Alterra 2014)
- Afb. 6 Plangebied op een uitsnede van de Bodemkaart van Nederland 1:50.000 (naar Alterra 2014)
- Afb. 7 Plangebied op een hoogtebeeld van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4)
- Afb. 8 Locatie van het plangebied op paleogeografische kaarten (naar Vos et al. 2018)
- Afb. 9 Plangebied op een uitsnede van de archeologische beleidskaart van de gemeente Aalsmeer
- Afb. 10 Plangebied op een kaart met onderzoeksmeldingsgebieden (Archis3)
- Afb. 11 Globale ligging van het plangebied op de kaart van Balthasar Floriszoon van Berkenrode en Frederick de Wit (1661)
- Afb. 12 Globale ligging van het plangebied op de Kaart van Klaas Vis (1765)
- Afb. 13 Plangebied op een uitsnede van het minuutplan van de gemeente Aalsmeer (1811-1832)
- Afb. 14 Plangebied op uitsneden van Bonnekaarten en topografische kaarten uit de 19^e en 20^e eeuw
- Afb. 15 Foto van het plangebied genomen in de periode 1930-1940
- Afb. 16 Foto van het plangebied in 1995

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

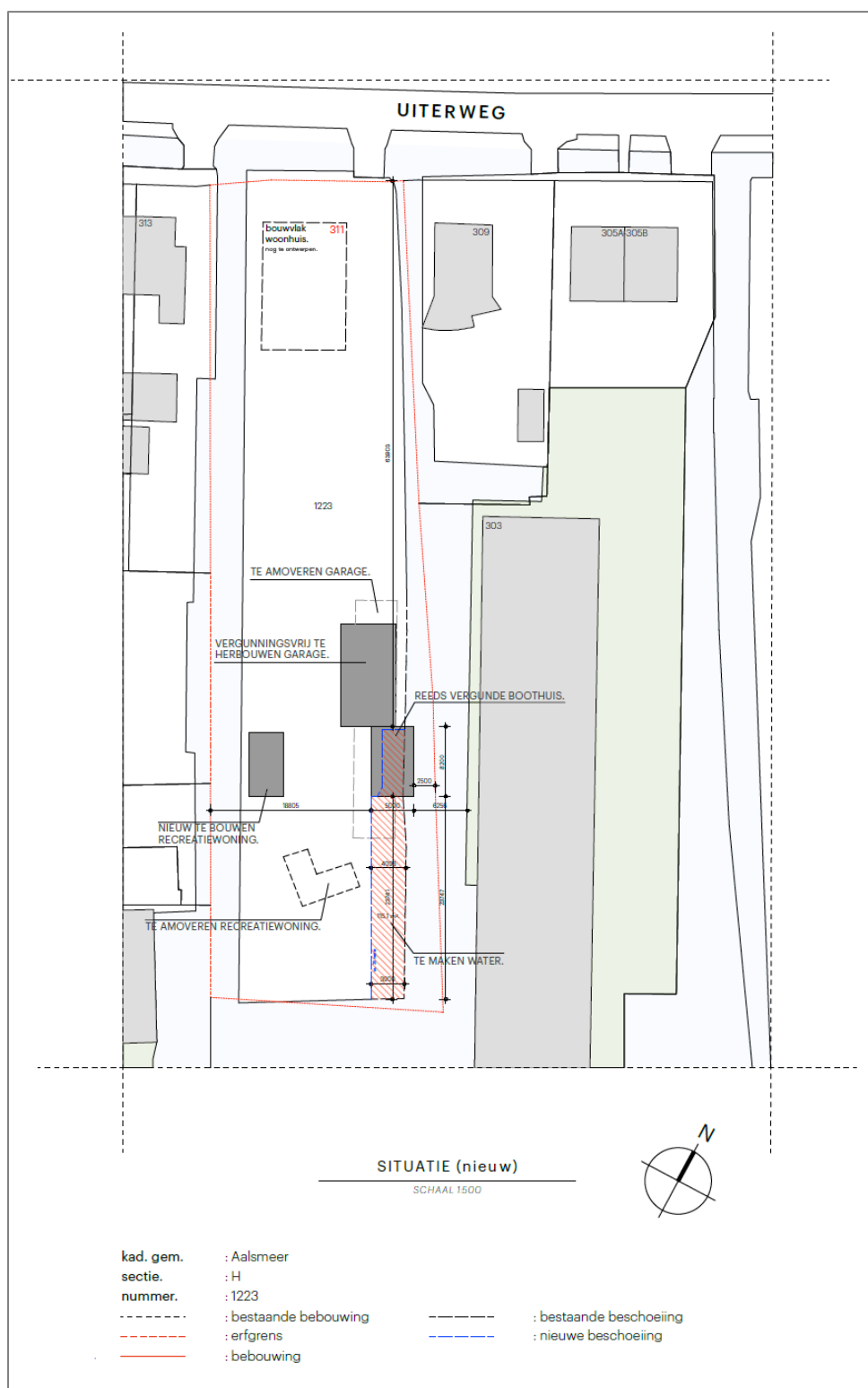
Afb. 1 Locatie van het plangebied

Afb. 2 Detailkaart van het plangebied

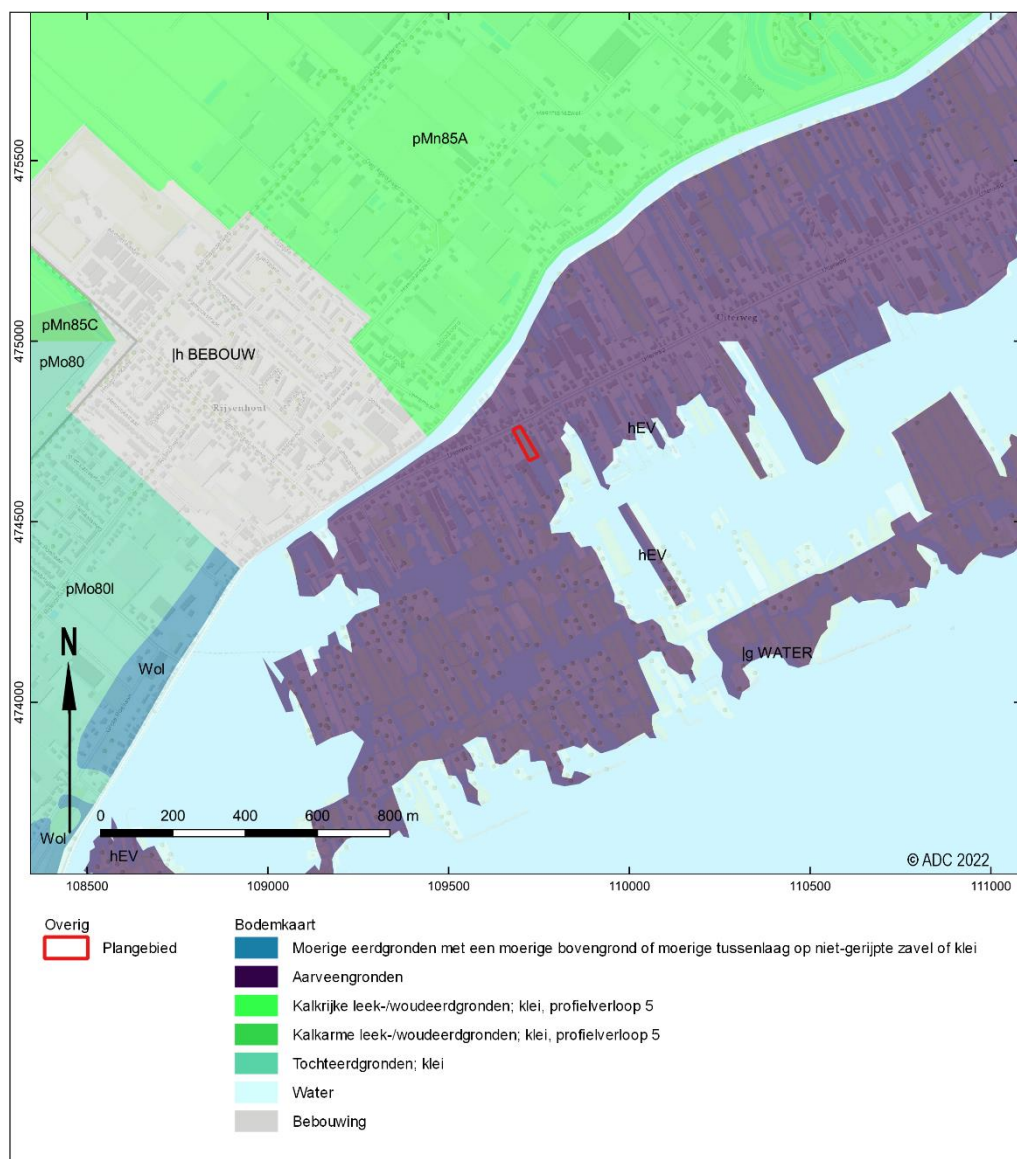
Afb. 3 Begrenzing van het plangebied geprojecteerd op een recente luchtfoto

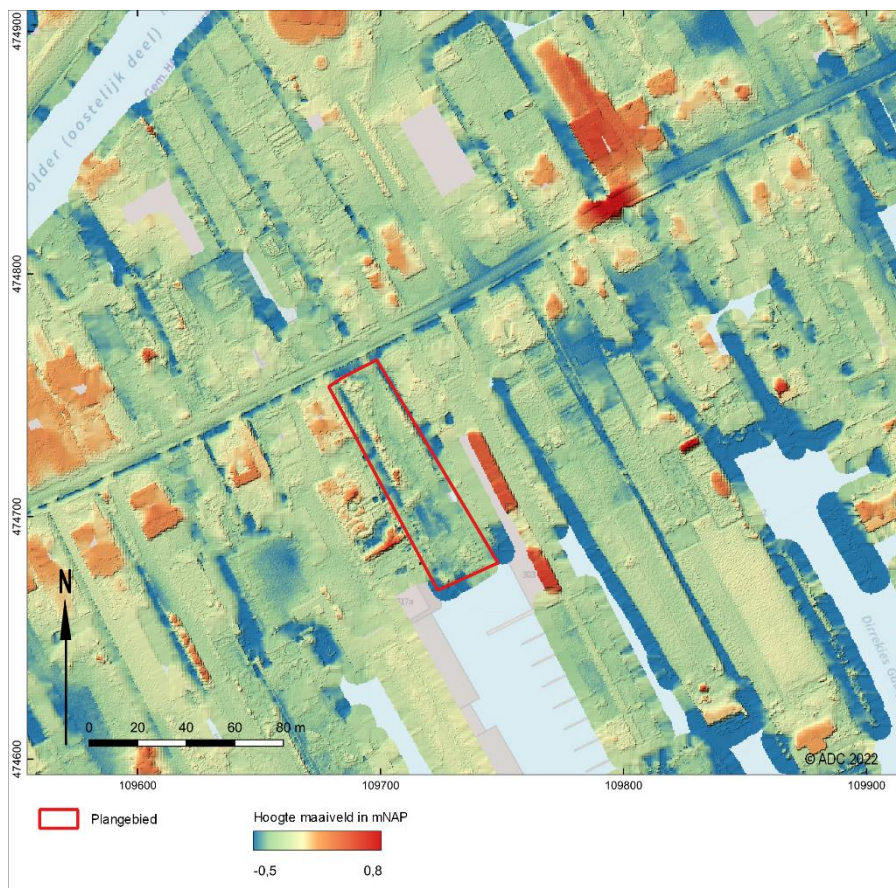
Afb. 4 Toekomstige situatie van het plangebied

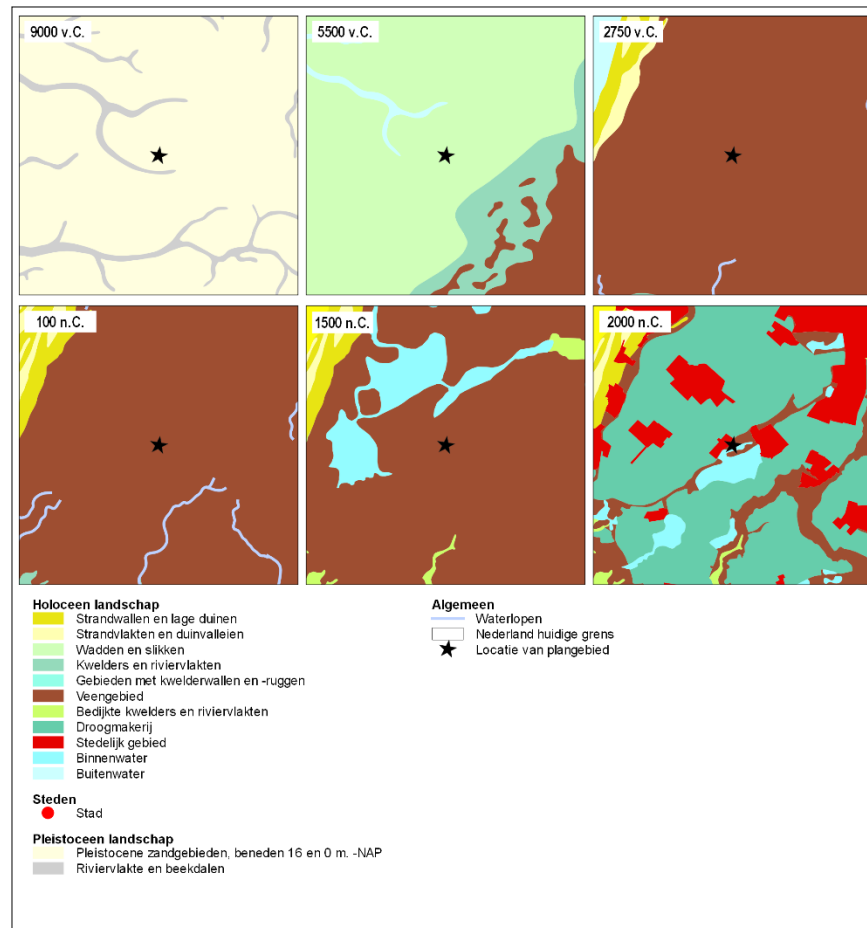
Afb. 5 Plangebied op een uitsnede van de Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50.000 (naar Alterra 2014)

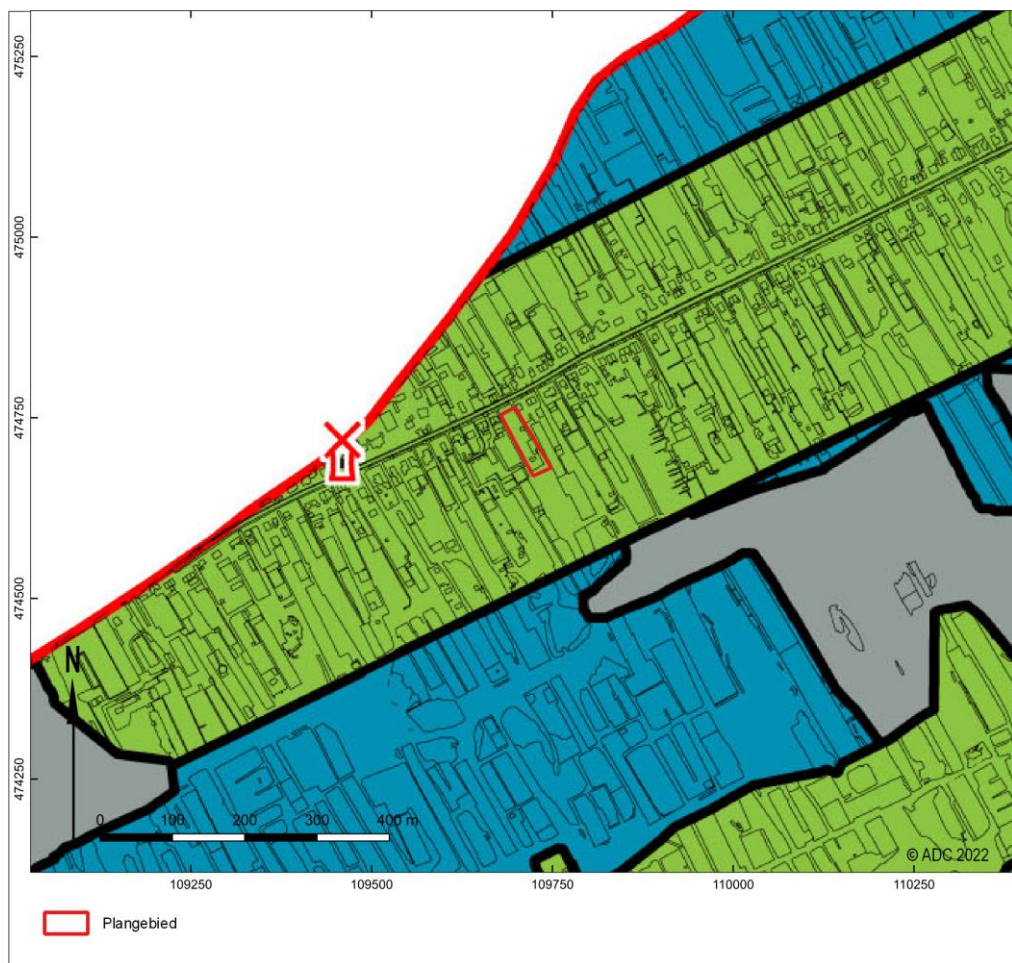
Afb. 6 Plangebied op een uitsnede van de Bodemkaart van Nederland 1:50.000 (naar Alterra 2014)

Afb. 7 Plangebied op een hoogtebeeld van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4)

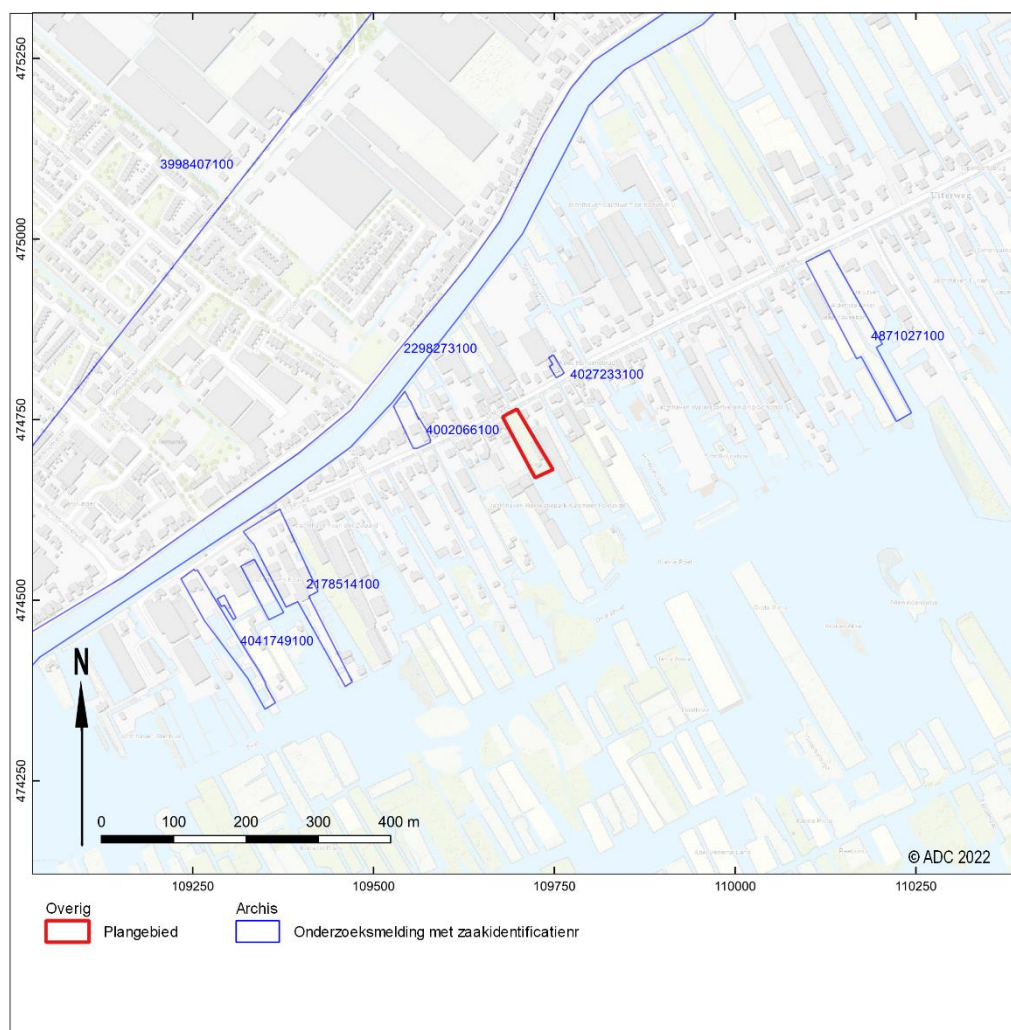

Afb. 8 Locatie van het plangebied op paleogeografische kaarten (naar Vos et al. 2018)

Afb. 9 Plangebied op een uitsnede van de archeologische beleidskaart van de gemeente Aalsmeer

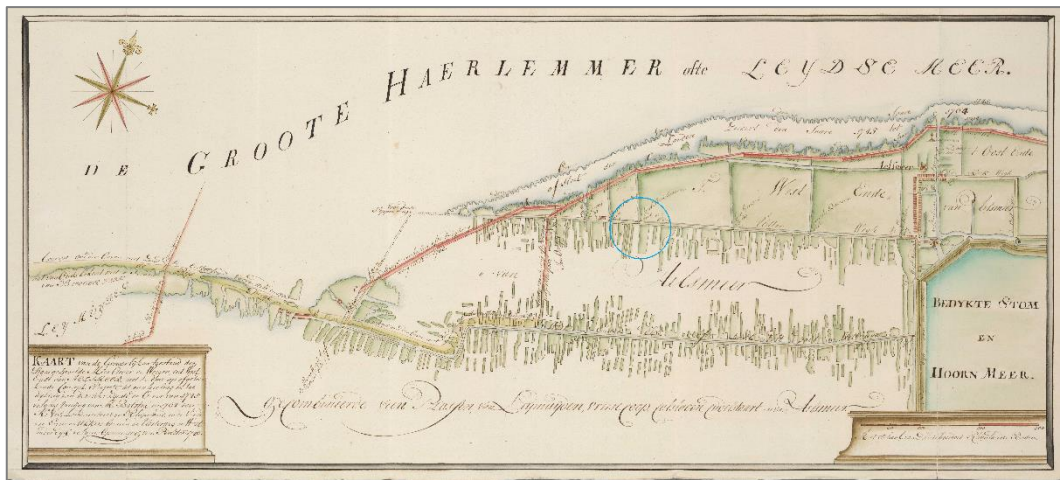
Archeologisch onderzoek vereist bij plannen:	
	Groter dan 50 m2 en dieper dan 40 cm
	Groter dan 500 m2 en dieper dan 40 cm
	Groter dan 10.000 m2 en dieper dan 40 cm
	Molen

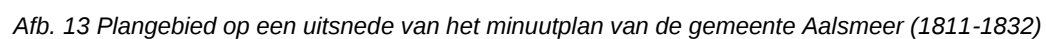
Afb. 10 Plangebied op een kaart met onderzoeksmeldingsgebieden (Archis3)

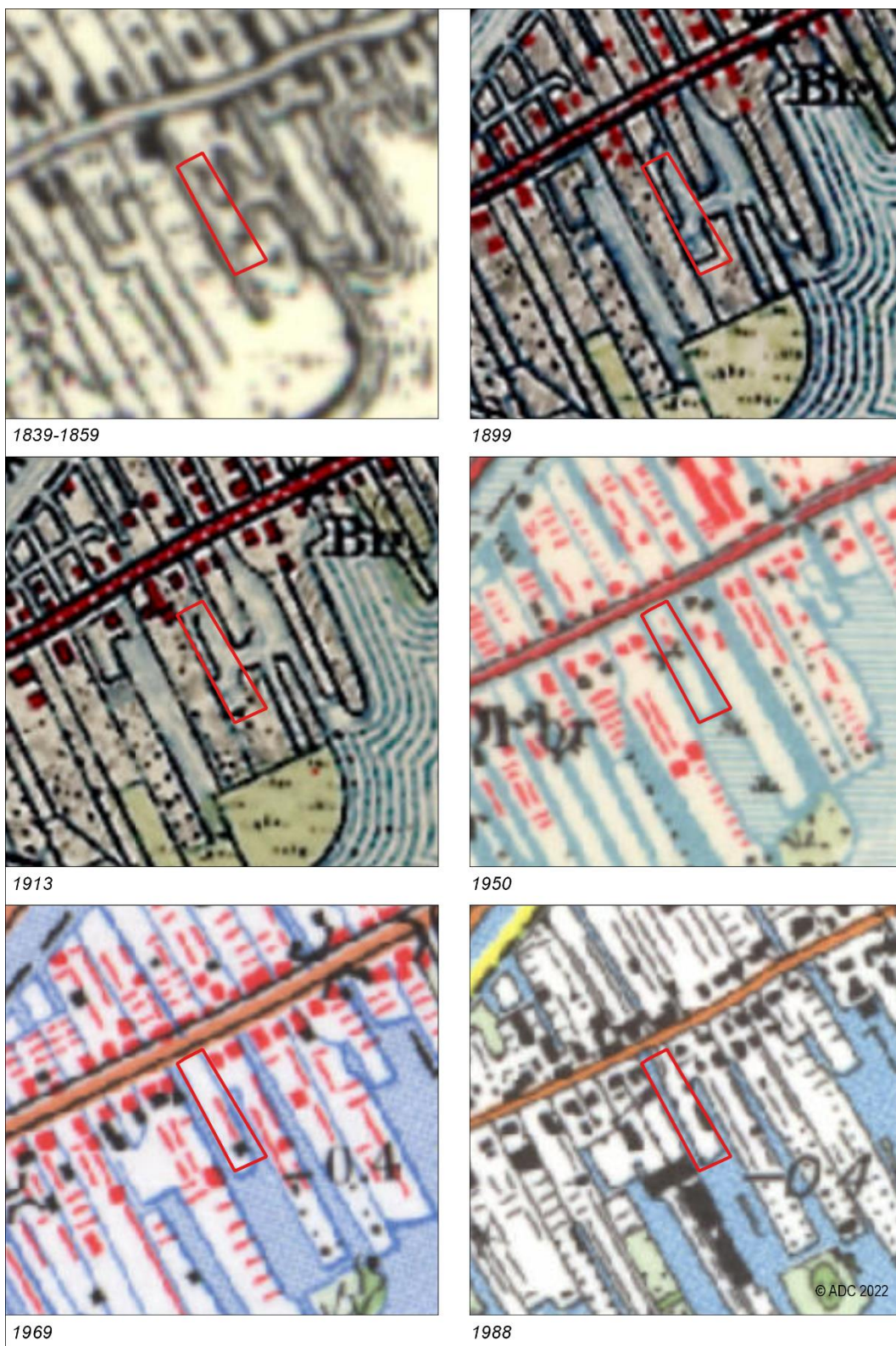
Afb. 11 Globale ligging van het plangebied op de kaart van Balthasar Floriszoon van Berkenrode en Frederick de Wit (1661)

Afb. 12 Globale ligging van het plangebied op de Kaart van Klaas Vis (1765)

Afb. 13 Plangebied op een uitsnede van het minuutplan van de gemeente Aalsmeer (1811-1832)

Afb. 14 Plangebied op uitsneden van Bonnekaarten en topografische kaarten uit de 19^e en 20^e eeuw⁴⁴

⁴⁴ Nb. Door minder nauwkeurige georeferentie van oude kaarten kan de ligging van het plangebied afwijken van de daadwerkelijke ligging.

Afb. 15 Foto van het plangebied genomen in de periode 1930-1940⁴⁵

⁴⁵ Kwekerij met woning van D. Spaargaren aan de Uiterweg 311. gesloopt vlak voor de Tweede wereldoorlog. Reproductie., door: vervaardiger onbekend, Noord-Hollands Archief / 1448 – Collectie van foto's van de gemeente Aalsmeer, inventarisnummer 3335.

Afb. 16 Foto van het plangebied in 1995⁴⁶

⁴⁶ Groenpartij ter hoogte van Uiterweg 311, door: W. Roodenburg, Noord-Hollands Archief / 1448 – Collectie van foto's van de gemeente Aalsmeer, inventarisnummer 3336.